

נוסח לא מחוקן

פרוטוקול מס' 237

מישיבת ועדת הכספים

יום ב', כ"ה בטבת החשמ"ו - 6.1.86, שעה 10.00

נכח ו:

חברי הוועדה: י. כהן - ממלא מקום היושב-ראש

- ז. אמיר
- נ. ארד
- י. ארידור
- י. ארצי
- מ. בר-און
- ג. גדות
- ד. דנינו
- א. ויינשטיין
- ע. סולודר
- ע. עלי
- י. צבן
- ח. קופמן
- ח. רמון
- א. שלום
- ד. תיכון

- א. קרשנר - מזכיר הוועדה
- א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
- ס. אלחנני - יועצת כלכלית
- מ. איזנברג - קצרנית

מוזמנים:

- הממונה על הכנסות המדינה י. ברוך
- מ. פרידמן
- ש. שביד
- מ. דר-זיו
- ג. גביש
- י. רב-נוף - שמאי רכב
- נ. גמליאלי, ב. מקלר - חנועת המוטובים

סדר-היום:

- הצעות לסדר-היום
- חקנות היטל על רכוש (הוראת שעה), החשמ"ו-1985
- חקנות היטל על רכוש (הוראת שעה) (פטור מהיטל), החשמ"ו-1985

כללים לעידוד השקעות הון בחקלאות (חישוב הכנסה חייבת
במפעל חקלאי מאוטר), החשמ"ו-1985
תרומות למוסדות ציבור לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה

הצעות לסדר-היום

היו"ר י. כהן:

אני פותח את ישיבת הוועדה.
הצעה לסדר-היום לחבר-הכנסת יאיר צבן.

י. צבן:

אני רוצה להציע הצעה לסדר עבודת הוועדה. אני מציע שיום חמשי
אחד בחודש, יהיה ידוע שאין בו ישיבת ועדת הכספים. יש דברים שניתן לעשותם
רק ביום חמשי.

היו"ר י. כהן:

כגון?

י. צבן:

השתתפות בדיון באוניברסיטה.
לכל חבר אחר בוועדה יש מרחב תמרון. לי - אין.

היו"ר י. כהן:

הצעה זו תועלה שנית בנוכחות יושב ראש הוועדה.

י. צבן:

בשעתו העליתי הצעה בנוכחות נציגי התאחדות התעשיינים, וסוף סוף
קבלנו הודעה לפרוטוקול שהם מסכימים להצעה, שתיערך בדיקה יסודית של היחס
בין התמורה לעבודה והתמורה להון בתעשייה, בייחוד נוכח המימצאים על
השכר הנמוך בתעשייה מצד אחד, ובכי התעשיינים על הרווחיות הנמוכה בתעשייה
מצד שני. לאחר מכן אמר שר התעשייה והמסחר לפרוטוקול, שהמשרד שלו לא
רק מוכן, אלא מעוניין ורוצה להקדיש זמן ומאמצים לבדיקת בעייה זו.
אני מבקש שיהיה דיון מיוחד בוועדה על השאלה, איך אנו מתמודדים
עם בעייה זו.

היו"ר י. כהן:

אתה חושב שיש כבר מספיק אינפורמציה המאפשרת לנו לקיים דיון?

י. כהן:

הוועדה צריכה להחליט אם היא רוצה את הבדיקה ובאיזה כלים היא
רוצה שהבדיקה תבצע.

היו"ר י. כהן:

הנושא הוא נושא רציני ואעביר אותו ליושב ראש הקבוע של הוועדה.

א. ויינסטיין:

כידוע הוועדה המייעצת של בנק ישראל אינה קיימת, והממשלה מינתה עצמה לוועדה מייעצת של בנק ישראל ומינוי זה פג חקפו. אני חושב שהמדיניות הכלכלית אינה יכולה להתבצע בלעדי הוועדה המייעצת של בנק ישראל, שיש לה סמכויות מסויימות.

היו"ר י. כהן:

היועץ המשפטי לוועדה, מר דמביץ, לקח לחשומת לבו את השאלה.

א. דמביץ:

מה התפקידים של הוועדה המייעצת או מה הדחיפות במינויה?

ד. תיכון:

מאחר ופג תוקף המינוי של הממשלה כוועדה מייעצת של בנק ישראל, אני חוזר על הצעה, שאנו נדרוש מהממשלה למנות את ועדת הכספים לוועדה המייעצת של בנק ישראל, ואח יושב ראש הוועדה, חבר-הכנסת שפירא, ליושב ראש הוועדה המייעצת, וכך תיפתר הבעיה.

מ. בר-און:

בעוד שלושה שבועות ימלאו שלושה חדשים להפעלת חוק אזור הסחר החפשי באילת. כאשר דנו בחוק זה בוועדה, נאמר על-ידי מנהל אגף המכס ומס ערך מוסף, מר ברקת, נוכח הטענות שהועלו על-ידי חברי הוועדה, שהם רוצים לעשות נסיון ולראות כיצד זה פועל. עכשו יש כבר נסיון. בסך הכל, זה פועל לא רע, אבל יש כמה עיוותים גם באילת וגם בחבל-אילות.

היו"ר י. כהן:

אני נאמן להחלטת הוועדה, שנבחן את הנושא 3 חדשים לאחר הפעלת החוק, גם לגבי אילת וגם לגבי חבל-אילות.

ג. גדות:

אני מבקש להזמין לוועדה בדחיפות, עוד השבוע, את נגיד בנק ישראל כדי לדון בנושא הריבית במסק. הענין נורמלי לגבי מגזרים מסויימים ואנומלי לגבי מגזרים אחרים. בתחום הייבוא - - -

ח. רמון:

"בום" כזה כפי שקיים היום בייבוא לא היה אפילו בימי ארידור.

ג. גדות:

אני חושב שזה מצב אנומלי שכל אחד חדשות לבקרים יוצא בהכרזות לגבי הריבית. פעם, כאשר נוח לשר האוצר, הוא אומר שצריך להוריד עוד יותר את הריבית. בפעמים אחרות אין נותנים להוריד את הריבית. יש בעיות קשות בנושא זה ויתכן שצריך לתת תשובות שונות בתחום הייצוא ובתחום הייבוא.

היו"ר י. כהן:

אנחנו קיימנו דיון ארוך בנושא הריבית, והמגמה של הוועדה באה לידי ביטוי בדברים שאמר חבר-הכנסת גדות. השאלה היא - הורדת קצב הריבית.

ג. גדות:

נפרסמה ידיעה, שהממונה על הכנסות המדינה, מר ברוך, החליט -

או משרד האוצר החליט על-פי הצעתו - להנהיג שנת מס קלנדריה שתחל ב-1 בינואר וחסתיים ב-31 בדצמבר. אני שואל: מדוע דוקא ב-1 בינואר?

היו"ר י. כהן:

הנושא מחייב דיון רציני.

ע. סולודר:

אני רוצה להעלות נושא שבדרך כלל נדון בוועדת העבודה והרווחה. היות והנושא לא יורד מכלי התקשורת, נדמה לי שהפתרון לו צריך להמצא פה, וכיונתי לנושא המפגרים ומשפחות המפגרים. ראינו כתבות על הנושא בטלוויזיה. לאחרונה הודיעה שירות למפגר במשרד העבודה והרווחה, שמפגרים ילדים ובוגרים מחכים למעלה משנה לסדור ולמקום מתאים. אנחנו יודעים שיש מקרים שלא ניתן להחזיק מפגר במשפחה, ויש משפחות שנהרסות. והיום עקב הקיצוצים בחקציב, אין אפשרות לפתור את הבעיה. בדרך כלל אנו נזעקים רק כאשר מופיעה כתבה, והספור על חסידי אומות העולם מוכיח זאת.

לכן אני חושבת שאנו חייבים לדון בוועדה זו בנושא המפגרים.

היו"ר י. כהן:

עוד לא החלטנו על דרכי הדיון בתקציב. אני אציע ליושב ראש הוועדה, שאחד המשרדים שידונו יהיה משרד העבודה והרווחה ובמסגרת דיון זה נדון על השירות למפלגר.

ח. רמון:

נחפרסמו מספרים על הייבוא. מספרים אלה מדאיגים מאד. אם הציבור ירכוש כל המוצרים שהובאו לארץ בחודש האחרון, התכנית הכלכלית לא תחזיק מעמד. הגברת הייבוא פלוס הסרת הפיקוח על המחירים, מבחינתי זו התחלת הסוף של התכנית הכלכלית וחידוש התפתחות האינפלציונית.

אני מבקש לשמוע מנציגי משרד האוצר ומשרד התעשייה והמסחר על הנושא, מדוע זה קרה, והאם הם עומדים לנקוט בצעדים על-מנת להקטין את היקף הייבוא. יש פער עצום בין הצעקה שאנו שומעים מכל-מיני גורמים במשק על מצבם ובין הנתונים על הייבוא. פער זה אינו מובן ואינו מוסבר, ואני רוצה לשמור מפי האחראים לכך מה הן הסיבות.

אני מבקש שהדיון בנושא זה יחייבם בהקדם.

היו"ר י. כהן:

אנו נשתחל לקיים דיון בנושא זה עוד הטבוע.

ח. רמון:

הנושא השני שאני מבקש להעלות הוא - כרטיסי האשראי.

ד. תיכון:

אנחנו קיימנו דיון על נושא כרטיסי האשראי וביקשנו לחזור לחיוב חד-חדשי. נתנו לחברות שהוחל של חדשיים להשיב לנו. ברור ששום דבר לא קרה בנושא זה מאז הדיון לפני שבועים וחצי.

אני חושב שהדרך הטובה ביותר להסדיר ענין זה היא דרך החקיקה. אבל היות והתהליך של הצעת חוק פרטית הוא תהליך ארוך ומייגע, אני מציע שנוסיף סעיף בענין זה לחוק ההסדרים לטעם חירום במסך; אפשר לעשות זאת בתנאי שאף אחד מחברי הוועדה לא יטען לנושא חדש.

ח. רמון:

אני רוצה להעלות עוד נושא אחד הקשור בעקיפין לנושא כרטיסי האשראי, - חיוב ריבית רבעוני. נגיד הבנק ביקש מהבנקים לעשות זאת, ועדת הסרים לעניני כלכלה התחננה לפני הבנקים שיעשו זאת, והם לא נענו. אנחנו צריכים להרגיל את הציבור לחזרה לחיים שלפני האינפלציה. יש לזה ערך פסיכולוגי רב. התרגום של חיוב ריבית רבעוני הוא הורדת הריבית מ-5% ל-4.5%, ואפשר ללכת בדרך של הורדת הריבית, אבל אינני רוצה שנלך בדרך זו.

ח. קופמן:

מדוע אינך מתייחס לאגרות?

ח. רמון:

זה סיפור אחר. אני מדבר על דברים שהם מהלך של "רוורס" מהאינפלציה. אני מבקש שבמסגרת החוקים שיגיעו אלינו הטבוע נטפל גם בנושא כרטיסי האשראי וגם בנושא חיוב ריבית רבעוני.

ד. תיכון:

פעלתי גם בנושא זה, והמצב הוא, שבנק הפועלים מוכן לחזור לחיוב ריבית רבעוני. בנק לאומי לישראל צריך לתת חשובה הטבוע. בנק דיסקונט מתנגד. נגיד הבנק ביקש שהות של שבוע לגמור את הענין עם הבנקים, כי הוא מפצה אותם באמצעות הקלות של "חלונות". כלומר, הם אינם נפגעים. כיוון שהחיוב הבא צריך להיות רק בסוף הרבעון, יש עוד מספר ימים.

ח. רמון:

אם עד יום ב' הבא לא יעשו זאת הבנקים, נכניס סעיף בענין זה לחוק.

ד. תיכון:

אם לא יטענו ל"נושא חדש".

היו"ר י. כהן:

אני חושב שלא יהיה חבר ועדה שיטען ל"נושא חדש".

ד. תיכון:

יש חיוב עמלה חדשי על חשבון פת"ם עו"ט, שהוא 0.1%. לא שאני מקבל את ענין העמלה, אבל יש סיכום שהחיוב במקום 0.1% כל חודש יהיה חיוב רבעוני של 0.3%.

י. ארצי:

אני מבקש להעלות לדיון שני נושאים:

האחד - הסרת הפיקוח על המחירים. עקרונית הייתי צריך להיות בעד הסרת הפיקוח על המחירים. אבל במצב הנוכחי אני נגד הסרת הפיקוח, כי אם הסרת הפיקוח נעשית לגבי שירותים ומוצרים שהם בלתי-מסמעותיים, השאלה היא למה הוטל עליהם הפיקוח. אם הסרת הפיקוח באה כדי לפתוח את הדרך להסיר

את הפיקוח מסירותים ומוצרים שיש להם משקל גדול יותר במדד, אנחנו צריכים לקיים דיון על כך.

היו"ר י. כהן:

הנושא נדון באריכות רבה בשבוע שעבר. אבל כיוון שהיום העלה חבר-הכנסת רמון שאלת הגידול בייבוא, יכול להיות שבמסגרת דיון זה נוכל להעלות גם את הנושא שהעלית.

י. ארצי:

בשבוע שעבר דנו על מצב ענף הבנייה. אבל אחי מעניין יותר מצב רוכסי הדירות. הייתי מציע שנמליץ שמשרד הבינוי והשיכון יבדוק 300 הקבלנים בארץ, שהם ברובם קבלנים קטנים, כדי לראות מה המצב לגבי ההתחייבויות שלהם לרוכסי הדירות, שאינני יודע אם מיצו את כל האפשרויות כדי להבטיח את עצמם.

היו"ר י. כהן:

עם כל הכבוד, גם נושא זה נדון בהרחבה בישיבת הוועדה ביום ה' האחרון. ועדת המסנה לעניני בינוי ושיכון תמשיך לדון בנושא מההיבט של אחריותם של הקבלנים לגבי רוכסי הדירות.

י. צבן:

אדוני הממונה על הכנסות המדינה, אחם הבטחתם שבעקבות מסקנות ועדת שטינברג, תביאו הצעת חוק.

י. ברון:

הבטחתי שנביא את ההצעה עד ה-31 בדצמבר. זה יארך עוד כמה ימים.

י. צבן:

אין יסוד לשמועות שאחם מתכוונים להכניס תיקונים?

י. ברון:

יש.

ח. רמון:

אני מבקש לדעת מה עמדת מ'נהל הכנסות המדינה בנושא פטור ממס על מניות של קואורפרטיבים.

י. ברון:

לגבי הצעת החוק הפרטית שהגשתי, אני מבין ששר האוצר חתם אחמול על חסובה למזכירות הממשלה, ואתה תקבל את החסובה.

חקנות היטל על רכוש (הוראת שעה) (פטור מהיטל)

(מכתבו של שר האוצר מיום כ"ג בכסלו התשמ"ו-6.12.85)

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לסדר-היום של ישיבה זו, והנושא הראשון: חקנות היטל על רכוש (הוראת שעה) (פטור מהיטל).

א. קרטנר:

בישיבה הקודמת ביקשו להזמין נציג איגוד שמאי הרכב.

היו"ר י. כהן:

במסגרת הדיון על מתן פטור מההיטל לג'יפים נטען על-ידי חברי הוועדה שחלו שינויים בערכו של הרכב המסומש ולכן ההיטל שנקבע בזמנו אינו מוצדק. רצינו לטמוע חוות דעת מקצועית על הירידה במחירי המכוניות המסומשות.

י. רב-נוף:

אני אינני יכול לתת חוות דעת כזאת.

ד. תיכון:

אני מבין שעלינו על מוקט. המצב אצל שמאי הרכב טוב, שכן הם רבים ביניהם, והדבר נדון בוועדה לענייני בקורת המדינה. מר קרשנר, אתה הזמנת נציג רשמי של איגוד שמאי הרכב?

א. קרשנר:

אני לא הזמנתי, אני ביקשתי להזמין והגב' אתי הזמינה.

א. ויינשטיין:

אני ביקשתי להזמין נציג רשמי של איגוד שמאי הרכב.

י. תב-נוף:

אני שמאי רכב, מוציא לאור חוברת. לא הודיעו לי על הנושא ולכן לא התכוונתי.

א. ויינשטיין:

האם אפשר לקבל חוות דעת על מס הרכוש המוטל כיום על מכוניות מסומשות?

י. רב-נוף:

לא.

ד. תיכון:

אנחנו לא היינו מאושרים מהטלת ההיטל על רכב. קבענו 3% וחשבנו שבזה האזרח יוכל לעמוד. והנה מתברר שבעקבות ירידת מחירי המכוניות המסומשות, ה-3% הפכו ל-6%. אנחנו רוצים לדעת מה להערכתם השינויים שחלו בעקבות הטלת ה-3%.

י. רב-נוף:

נדמה לי שאתם מגששים באפילה. אנחנו מוציאים לאור מחירוניהם של מכוניות מסומשות. אם מישהו יחליט פתאום שה"סוברו" היא המכונית המבוקשת מחירה יעלה גם אם תורידו את ההיטל. אם יש מחסור ב"סוברו" מחיר המכונית עולה.

היו"ר י. כהן:

אנחנו לא התכוונו להכנס לפירוט של מחירה של כל מכונית. אנחנו רוצים לקבוע מדיניות כוללת לגבי כל כלי הרכב. אם היית אומר לנו שמחירי המכוניות המסומשות ירדו באיכס אחוזים, זו הייתה חוות דעת.

י. רב-נוף:

קיימים שני איגודים של שמאי רכב, ולאגודים אין דיעה בנושא המחירים. יש שני אנשים המומחים בנושא - יצחק לוי ואנוכי. אבל אני אטעה אתכם אם אומר, שאם תחליטו שההיטל הוא 2% זה יבוא לידי ביטוי במחירים.

היו"ר י. כהן:

אנחנו ביקשנו לקבל חוות דעת של אנשי מקצוע על המגמה הכוללת בכדי להנחות אותנו בדיון.

מ. בר-און:

כל מה שאנו שואלים הוא, האם במחצית השנה האחרונה עלו מחירי המכונות המסומשות או ירדו ובכמה?

י. רב-נוף:

אם אענה לך עלו או ירדו, אטעה אותך. אם אתה שואל אם ההיטל - - -

מ. בר-און:

תניח להיטל. אנו שואלים בכמה במוצע ירדו מחירי המכונות המסומשות במחצית השנה האחרונה.

י. רב-נוף:

אם אתם שואלים על המגמה הכללית בשוק, מבלי לפרט מה גרם לה, בעקרון היתה ירידה במחירי המכונות המסומשות בשנה האחרונה בשיעור ריאלי של 10%-17%. בחדשיים האחרונים יש עלייה שבין 5% ל-10%, כדי להתאים מחירי המכונות המסומשות למחירי המכונות החדשות.

היו"ר י. כהן:

אני מבין שאתה אומר, שבמחצית השנה האחרונה היתה ירידה בין 10% ל-17%, ובחדשיים האחרונים יש עלייה בין 5% ל-10%. אם נעטה את הממוצע, הרי שיש ירידה ריאלית של פלוס-מינוס 10%.

ח. קופמן:

אני רוצה להבין איך יבואני המכונות הטוענים שהם מפסידים על כל מכונת שהם מייבאים בכל זאת ממשיכים לייבא. מר רב-נוף בקיא במחירי המכונות בחו"ל. מעבר לחלפים ולשירות, על יסוד מה מפרסמים היבואנים שהם מפסידים 20 מליון דולר, כאשר הם ממשיכים לייבא?

מ. בר-און:

לפי החשבון המתמטי אם ירדו מחירי המכונות המסומשות ב-10%-17% ושוב עלו ב-5%-10%, הנטו של הירידה בהשוואה לשנה שעברה הוא 5%-6%.

ח. רמון:

השאלה שמענינת אותנו היא, לא בכמה עלו מחירי המכונות המסומשות אלא בכמה ירדו מ-1 ביולי עד ה-1 בינואר. הירידה במשך כל השנה אינה מענינת אותנו, כי יכול להיות שעלו ב-40% עד יולי ואחר-כך ירדו. השאלה היא, בכמה ירדו מחירי המכונות המסומשות במוצע מ-1 ביולי עד ה-1 בינואר.

ד. תיכון:

אני רוצה לרענן את זכרונו. אני הצבעתי נגד ההיטל. חשבתי שתחילתו בעיות וסופו באיוולת, כי ההיטל בכלל לא סביר. לכן אני מציע שנניח לענין זה, כי ממילא ההיטל יעבור מן העולם תוך זמן קצר.

י. רב-נוף:

יש דברים שאני מנוע מלומר לגבי יבואני הרכב. אני מציע שחברי הוועדה ידפדפו בפרסומות ובחברות ויראו שבעלי חברות הרכב מפרסמות הרבה. ואני אינני מכיר מי שמפרסם ואינו מרוויח. אבל כדי לא לגרום עוול ליבואני הרכב אני חייב להגיד שאני משוכנע שביחס לרווח שהיה נהוג קודם, יש שינוי.

אני נותן כחבות ב"מעריב" והעתון ביקש ממני כתבה בנושא דומה. התקשרו אלי מספר יבואנים והסבירו לי איך הם מפסידיים על כל מכוננית. אבל את הנס הכלכלי איך הם בכל זאת מפרסמים אצלי, אף אחד לא הסביר לי.

באשר לשינוי המחירים של המכונניות המשומשות, במקרה פרסמתי ביום ששי שינויי מחירים לכל השנה. ההיטל הכביד על השוק. אנשים היו מוכנים למכור רכב ולהפטר מרכב אם הקונה היה מוכן לקחת על עצמו את ההיטל. זה גרם לירידת מחירים, ובחודשים יולי-אוקטובר ירידת המחירים שצפינו שתיבלם קצת, הואצתה, ואינני אומר אם זה בגלל ההיטל. אנו מעריכים שהיא לא נבלמה בגלל ההיטל.

א. ויינסטיין:

70% מהמכונניות, ההיטל מוטל עליהן בחדשים מינואר עד מרס.

י. ברון: בחדשים ינואר עד אפריל.

י. רב-נוף:

בחדשים יולי עד ינואר הייתה הירידה 7% מחוץ ירידה של 10%-17%

לכל השנה.

היו"ר י. כהן:

בחדשים יולי-דצמבר הייתה ירידה במחירי המכונניות המשומשות ב-7%?

י. רב-נוף: בערך. וזה שונה לגבי רכב אמריקאי ולגבי רכב אחר.

מ. בר-און: מה המצב עכשיו?

ז. רב-נוף:

צפויה עליית מחירים, כי פורסם שצפוי ליבואנים אישור להעלאה מחירים ב-15%.

י. ברון:

בוא נתחק מהשנה השוטפת ונדבר על כל שנה ושנה. נניח שיש לי רכב משנת יצור 1983 מחודש אפריל או מאי, בחודש מאי 1985 בן כמה הרכב?

י. רב-נוף:

בן שנתיים.

י. ברון:

כאשר יוצא דגם של 1986, בן כמה הרכב שלי?

י. רב-נוף:

בן 3 שנים.

י. ברון:

כאשר יוצא דגם חדש, יש ירידת מחירים של כל הדגמים.

י. רב-נוף:

כאשר יוצא דגם חדש היבואנים מעלים את המחירים ב-10%. לכן יוצא שהרכב שלך בדולרים בארץ כמעט לא ירד. בגלל הקפאת המחירים, עם הופעת הדגם מ-1986, נאלצו היבואנים למכור את הדגם החדש במחיר זהה למחירים ב-1985, וזה גרם לירידת מחירי הרכה המשומש ב-10%-12%.

מ. בר-און:

אבל אז הרכב עובר לקלאסה אחרת מבחינת המס.

י. ברון:

הקלאסה היא לפי שנת הייצור.

אם תהיה הקפאת מחירים, כאשר יתחילו להופיע דגמי 1987 תהיה ירידה של 12% במחיר כי היבואנים אינם יכולים להעלות מחירים.

י. ברוך:

בישיבה הקודמת, כאשר דנו על פטורים שונים מהיטל רכוש, ביקשו התייחסות שלנו. עניתי לפני שבועיים במכתב לוועדה מה קורה בנושא היטל הרכב. נתתי דוגמאות של 90% מכלי הרכב בארץ, ונתתי גם את ההשוואה. השוואתי את המחירים בחוברות של יצחק לוי. כל אחד יכול לעשות זאת. נוסף לזה העברתי עוד מכתב אחד עם הטורים נוספים. אינני יודע אם הוא חולק לחברי הוועדה.

לגופו של ענין, בעת שאתם חוקקתם את היטל הרכב, קבענו סכום קצוב, והסברנו שהסכום הקצוב נמצא בערך של כ-3% מהשווי דאז. בהתחשב בכך שיש רכבים מאותה שנת ייצור ואותו נפח מנוע ששוניים מבחינת הטיב, לדוגמה ב.מ.ו. לעומת "סוברו", או ב.מ.ו. לעומת סוסיטא, ברור שכלל ששווי הרכב גבוה, גם אם הוא נמצא באותו נפח מנוע, השיעור של ההיטל לגביו יותר גבוה. לא מצאנו נוסחה ללכת על-פי השווי. כל מה שעשינו - קבענו 8 קבוצות והורדנו את המסולש" ואמרנו שעל רכבים ישנים לא מסולש.

כאשר מחוקקים היטל כזה צריך לחשוב אם זה מס רכוש או זה היטל ספיגה. זה היה כמובן היטל ספיגה. לקחנו את הרכב כמודל לספיגה, כי אמרנו שהרכב בארץ הוא חצוגה של מעמד. ככל שלאדם יש הכנסה יותר גבוהה הוא נוסע ברכב יותר יקר. נתתי דוגמה שברומא נוסעים בפיאט 600.

היה ידוע שאם מטילים את ההיטל, מתחילים לגבותו באוגוסט 1985 ומסיימים ביולי 1986. ברור שבחקופה זו נכנס דגם חדש, וברגע שנכנס דגם חדש של מכוניות, יורדים מחירי המכוניות המסומשות. ולא צריכה להיות לכך כל השפעה, כשם שכאשר מטילים מס על קרקע מ-1 באפריל וצריך לשלמו ב-3 חשלומים, אין כל משמעות מה קרה למקרקעים אלה לאחר מכן, ירדו או עלו, נצמדים לשווי ב-1 באפריל. אילו היינו מטילים מס רכוש על מבנה ב-1 באפריל וב-2 במרס הוא נשרף, ולא היה מבוטח, היו חייבים לשלם את המס.

כך שבין אם רואים זאת כהיטל ספיגה ובין אם רואים זאת כמס על רכוש, לא צריך להתחשב במחירים שלאחר מכן. למרות זאת בדקתי ומצאתי שאם בעת הפעלת ההיטל היה שיעור ההיטל 3%-2.8%, עכשו הוא נע בין 3%-4%, עם חריגות של 4.5% ו-2.5%.

דבר נוסף, יש לנו בעייה צבורית חמורה. אם היינו אומרים היום שאנו מפחיתים את ההיטל, ההפחתה היתה פועלת על ההיטל ששולם החל מחודש מרס.

מ. בר-און:

מדוע?

י. ברוך:

כי ההודעות על תשלום ההיטל בחודש פברואר כבר נשלו. ב-16 בינואר אנו שולחים את הטבלה למשרד הרישוי לגבי התשלומים בחדשים פברואר ומרס.

במה הפגם הצבורי שהכנסת צריכה לקחת בחשבון יותר מאשר גובי המסים? אני הזמנתי רכב מסוג כלטהו וקבלו אותו ב-28 בפברואר. אני הזמנתי את הרכב בצבע תכלת, אתה רצית צבע צהוב ולכן קבלת אותה ב-1 במרס. אם נפחית את ההיטל מ-1 במרס, יצא שאני שילמתי 100,000 ואתה תשלם 80,000. איך זה יתכן, הרי זה אותו רכב? זה מה שמקומם אותי. לכן אני אומר שפסול לנגוע בזה. יש עוד 4 חדשים לתשלום ההיטל. נכון שבחדשים מרס עד יולי יש יותר רכב המתחייב בהיטל - הבלק של הרכב שנקנה הוא מנובמבר עד

אפריל - אבל אני חושב שזה יהיה מסגה לנגוע בכך. לכן אני מבקש שלא להמליץ על הפחתת ההיטל. אינני מאמין שנוכל לקבל המלצה כזאת.

לעומת זאת אני מבקש שלא להחזיק את חקנות הפטור מההיטל כבן-ערובה, כי הן חקנות צודקות, בין אם מדובר על ג'יפים ובין אם מדובר על מוסדות. בעלי הג'יפים כבר שילמו את ההיטל ואנו נחזיר להם. אמנם נחזיר להם את הסכום צמוד, אבל בכל זאת יש שחיקה. אנו בקשנו אישור לתקנות אלו ב-6 בדצמבר 1985. אנו מבקשים שרשימת הפטורים תאושר.

אנו מחכוונים לגבות ממרס עד עוגוסט עוד 35 מליון דולר.

מ. בר-און:
מחוך כמה?

י. ברוך:
110 מליון דולר. כאשר אנו "מקבצים נדבות" בכל מיני חוקים אחרים, כאן יש היטל ספיגה.

א. ויינסטיין:
מאז היותי בכנסת אינני זוכר גל כזה של תגובות כמו לגבי ההיטל על רכב.

ס. אלחנני:
כנראה לא היית כאשר חוקק מס נסיעות.

א. ויינסטיין:
במס נסיעות הרסנו חלומות לעתיד, לגבי ההיטל על מכוניות עשינו דבר אחר. העובדה היא שהוועדה הגיעה למסקנה שצריך ללכת להקלה בהיטל על מכוניות. השאלה היא, איזו הקלה. אם ניקח לדוגמה אדם שיש לו מכונית שנפחה 1300 סמ"ק והיא בת 8-9 שנים - ומכונית פרטית איננה לוקסוס, בייחוד כאשר אין חחליף של תחבורה צבורית - - -

מ. בר-און:
אני מכיר הרבה חברי כנסת שמעדיפים לנסוע בתחבורה הצבורית.

א. ויינסטיין:
בנסיעות ארוכות. מי סגר באזור גוש דן, הנסיעה באוטובוס צבורי לתל-אביב נמשכת 50 דקות.

מי שיש לו מכונית שנפחה 1300 סמ"ק והיא בת 9-8 שנים, צריך לשלם שלושה רביעים ממסוכרת חדשית נטו כמס רכוש על מכונית. זה עוול נורא. השאלה היא, מה אפשר לעשות? אני בחנתי את הדברים לאורך ולרוחב. רצוי שחברי הוועדה ידעו, שאין היום שוק למכוניות המטומטות שאפשר לאתר בדיוק את המחירים ולמחירוניהם המתפרסמים צריך להתייחס בערבון-מוגבל. המחירוניהם האלה משרתים את חברות הביטוח לגבי גביית הפרמיה. אני הייתי צריך לרכוש מכונית והשאלה שלי היתה מתי המועד הטוב ביותר לרכישה, כי קבלתי אופציה לשלושה חדשים וכל שבוע בחנתי את המחירים בשוק, ובכל פעם אמרו לי: המחיר הוא כזה, אבל אנו מוכנים למכור במחיר שמתחת למחיר המחירון.

מאידך יש לי קושה היום ללכת לנושא של ההקלה, ואומר מדוע. תוך כדי בדיקה התברר לי שיש מכוניות של 1600 סמ"ק, שההיטל עליהן נמוך מ-3%, ויש כאלה שההיטל עליהן הוא יותר מ-5%.

י. ברוך:
איך זה יכול להיות?

א. ויינשטיין:

אחן לך דוגמה: מכונית מדגם סימקה.

יש מכוניות מאותו גודל שעל האחת המס נמוך מ-3% ועל השניה המס הוא 5%. נכון שבמסים אי אפשר לעשות צדק מוחלט, אבל יש כאן בעייה. מכוניות עד 1000 סמ"ק עד שנת ייצור 1973 האוצר פטר מההיטל, ויש הגיון בזה, כי אנחנו צריכים להגיע למצב שמכוניות אלו חרדנה מהכבישים. לעומת זאת על מכוניות עד 850 סמ"ק משנת ייצור 1977 מוטל ההיטל, ומכוניות אלו הן למעשה גרוטאות.

לכן אני מציע להפחית את ההיטל ב-50% - - -

ד. תיכון:

ולהחזיר את הכסף לכולם.

א. ויינשטיין:

גם האוצר מכיר בכך שחלה ירידה במחירי הרכב המסומש. אם היינו דנים ברכב משנת 1986, היינו אומרים שרכב משנת ייצור 1986 ישלם "איכס" ורכב משנת ייצור ישלם "ווי". אבל האוצר אומר: אין מקום להטיל את ההיטל על רכב משנות ייצור אלה, כי היתה הקפאת מחירים. על בסיס אותו נימוק, אני מציע להפחית את ההיטל ב-50%.

מ. בר-און:

לפי הנתונים ששמענו הנפילה במחירי המכוניות המסומטות היתה צריכה להעלות את שיעור ההיטל בקרוב לחצי אחוז. מדוע אז לא שקלתם הפחתת ההיטל?

י. ברון:

כי אמרנו שאנו רוצים לספוג מהצבור סכום כסף, כל אחד לפי יכולתו.

ד. תיכון:

לא לפי יכולתו.

י. ברון:

מכוניתו - יכולתו.

י. בר-און:

האמת היא שאני הגשתי הסתייגות לחוק ההיטל ברוח הדברים שאמר עכשו חבר-הכנסת ויינשטיין.

י. ברון:

ואנחנו קבלנו וריככנו.

מ. בר-און:

לא במידה מספקת. אבל לדעתי הענין הוא בבחינת חלב שנשפך.

א. שלום:

גם אני המחייחסתי במליאה לרכב הישן, רכב בן 9-8 שנים שאין להחיל עליו את ההיטל. אבל דעתי לא נתקבלה.

אני שואל: אם יקטינו את ההיטל, באיזו מידה זה יסבך את הדברים, כי שמענו שכבר נשלחו הודעות לתשלום עד מרס?

כאשר הדולר מוקפא מיולי והמדד עלה, ברור שיש לכך השפעה על ירידת מחירי המכוניות.

י. ברון:

נכון, זה הפיגור של הדולר לעומת המדד.

א. שלום:

אולי אפשר לעשות התאמת ההיטל להבדל שבין הדולר ועליית המדד לגבי מכוניות שחייבות בהיטל מחודש אפריל עד חודש יולי?
אני מבקש לשמוע משלחת של תנועת המושבים לגבי ההיטל על אגודות.

ד. תיכון:

כולנו רואים מה קורה בתחום הייבוא ובתחום הנסיעות לחו"ל. ברוך השם, המיתון נגמר ואם המיתון נגמר והתכנית הכלכלה השיגה את כל היעדים, אני מציע שנבטל את ההיטל על מכוניות.
המטלה הודיעה שתוצרי מוצרי חמסל מפיקוח המחירים. יש להניח שמכירות מוצרי חמסל יגברו בעקבות הודעה זו. הריבית יורדת, גם אם יש הטוענים שהיא עדיין גבוהה, ואם היא יורדת לא כדאי לחסוך, ואז אנשים בצדק מתחילים לצרוך.
אני מקבל את הטענות של חבר-הכנסת ויינסטיין שהיטל זה הוא מעוות. אני הגשתי הסתייגות וטענתי שאסור לאשר את ההיטל. אבל כמובן שדעתי לא נתקבלה וההיטל אושר. למחרת אישור החוק, הערעור הראשון שקבלתי היה מאחד מעורכי הדין הגדולים שיש לו מכונית מרצדס ועל מכוניות מרצדס הוטל היטל בשיעור של 8%.
אי אפשר להגיד אף מלה טובה על היטל זה.

י. ברוך:

מלה אחת אפשר להגיד - ספגנו.

ד. תיכון:

תמסור את הנתונים על הספיגה.
אני מקבל את דברי חבר-הכנסת אריאל, שיש עיוותים ולנו כמחוקקים אסור להסלים עם העוותים האלה. אבל אם יש עוותים הם היו מראשית הדרך, מ-1 ביולי 1985, שהרי אז אירע משהו במשק הישראלי ומחירי המכוניות ירדו. אנו רוצים לתקן את העיוותים דוקא כאשר שוק המכוניות המסוממות מתאושש. אם אתם רוצים לעשות תיקון, נעשה את התיקון מתחילת הטלת ההיטל ונחזיר את הכסף לאלה ששילמו במחצית השנה הראשונה, כי הם שהופלו לרעה.

ע. עלי:

עשיתי חישוב המראה שהיום ההיטל על רכב ישן מגיע ל-6%-5%. אני מציע להקטין את ההיטל ב-50% על רכב עד שנת ייצור 1975, וזה בכיוון הצעור של חבר-הכנסת ויינסטיין. אם ניתן הנחה של 50% על ההיטל, יצא שנטיל את ההיטל בהתאם לרצונו של המחוקק להטיל היטל של 3%.

י. ברוך:

מי ששילם ב-31 בדצמבר שילם איכס ומפ שישלם ב-1 בינואר ישלם יותר?

ע. עלי:

מי שנסע לחו"ל ב-30 בספטמבר שילם מס נסיעות בסכום איכס ומי שנסע ב-1 באוקטובר שילם יותר. בסך הכל אנו הולכים על פי רצונו של המחוקק שהיה להטיל היטל של 3%. בואו נספוג מאנשים בעלי יכולת. מי מחזיק מכונית משנת ייצור 1975 שעליו אנו רוצים להטיל היטל של 6%?

י. ארידור:

אני מבקש לדחות את ההחלטה בנושא זה.

ח. קופמן:

אם אינכם נותנים להעלות מחירי מכוניות דגם 1986 - וזה אומר שאנשים יוכלו לקנות מכונית הרבה יותר זול מאשר קנו לפני שנה - אין סיבה

למה אינך יכול לתקן את ההיטל למי שצריך לשלם היום בהשוואה לאלה ששילמו קודם.

ז. אמיר:

חוק לספיגת כסף מבעלי מכוניות הוא חוק דרגוני, כי מי שיש לו רכב, שילם אלפי דולרים מסיים כבדים על מכוניתו. ועל זה באים ומוסיפים היטל. אנחנו רוצים לעודד נסיעה ברכב ישן ולסכן חיי אדם? מדינת ישראל צריכה לעודד אנשים להחליף רכבם אחת לשלוש שנים.

י. ארידור:

למה לא אמרת זאת בשנים 1981-1982?

ז. אמיר:

אני רוצה לומר בצורה שאינה מסחמעת לשתי פנים: יש גבול לספיגה מהציבור, ובעיקר מציבור השכירים. יש במדינת עשרות אלפים שיש להם רכב צמוד. מי משלם את ההיטל על מכוניותיהם? רכב צמוד הוא הכנסה לעובד. אם רוצים לתח לעובד הכנסה זו, העובד צריך לגלם את מס ההכנסה על הכנסה זו.

י. ארידור:

אני רוצה להפנות תשומת הלב, שזו אחת האשליות שכאילו מס רכוש שמוטל על מכוניות הוא מס שמוטל דוקא על החזקים.

ז. אמיר:

הוא מוטל על החלשים.

י. ארידור:

תן לי להוכיח את זה. אולי זה יפתיע את חברי הוועדה לדעת, שאצל העשירון התחתון למעלה מ-21% יש להם מכוניות; אצל העשירון התחתון השני, שגם הוא חלש, יש ל-27.9% מכוניות. בעשירון השלישי, שגם הוא חלש, ל-36.3% מהמשפחות יש מכוניות.

י. צבן:

איזה מודל מכונית?

י. ארידור:

אינני יודע. אלה נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 1983 על-פי סקר הכנסות המשפחות מ-4 ביולי 1983. המצב עדיין לא הורע מאז. בעשירון הרביעי ל-43.2% מהמשפחות יש מכוניות. בעשירון החמישי ל-49% מהמשפחות יש מכוניות. כלומר, בעשירון החמישי, כל משפחה שניה יש לה מכונית. מכאן שכאשר מטילים מס רכוש על מכוניות פוגעים בעשירונים החלשים.

י. ברון:

בתנאי שנפח המכוניות זהה.

י. ארידור:

משפחה עשירה שצריכה לשלם את ההיטל על המכונית, זה לא פוגע בה. משפחה חלשה שצריכה לשלם היטל על המכונית, זה פוגע בה, ואתה אינך יכול לטעון שזה לא פוגע בה כי אין לה מכונית. אפשר לבוא ולהגיד שלא תהיה לה

מכוננית, אבל המכוננית דרושה לה, לפעמים לעבודה. המושגים שלנו מהו מס צודק ומה אינו מס צודק צריכים להשנות לאור הסטטיסטיקה.

דבר שני, אני חומך נלהב במדיניות הממשלה. מדיניות הממשלה היא להוריד את המסים בישראל. כך היא מצהירה כל פעם: נטל המסים בישראל גבוה מאד וצריך להוריד אותו. כתוצאה מכך צריך לבטל מסים לא צודקים, ומס רכוש על מכונניות הוא מס לא צודק, לכן צריך לבטל אותו. מס זה מעוות מיסודו. וחבר-הכנסת ויינשטיין נתן דוגמה לעיוותים. מתוך חמיכה במדיניות הממשלה צריך לבטל מס זה. אבל זה איננו המס היחיד שצריך לבטל. גם מס רכוש על ציוד ומלאי צריך לבטל.

י. ברנז:

זה 170 מליון דולר.

י. ארידור:

יש לי השקפה אחרת איך אפשר לממן את הגרעון בחקציב. והגרעון בחקציב איננו הדבר שגורם לאינפלציה, לפחות אין קשר ישיר בין הגרעון בחקציב ובין האינפלציה.

י. צבן:

הערה אחת להערתו של חבר-הכנסת ארידור. יש להניח שכאשר מדובר בסטטיסטיקה על מכוננית, גודל המכוננית, נפחה וערכה אינם נחשבים.

דבר שני, שלא חתיה כאן הטעיה. כאן מדובר על העשירונים לפי ההכנסה השוטפת. לכן יכול להיות שעובד יש לו רכוש ואפילו הכנסה מרכוש אבל ברגע שהוא נעשה פנסיונר, הוא יורד מבחינת הסטטיסטיקה ונכלל בעשירון נמוך. לכן צריך להזהר משתי הטעיות אלו.

מעבר לזה אני חושב שצריכים לחקן את העיוותים שנוצרו. קבלתי מכתבים מעשרות אזרחים והדברים נראים מעוותים מאד. ואני חושב שאנו צריכים להבטיח שאכן ההיסל יכביד אוכפו רק על אלה שיכולים לעמוד בזה. לכן אני חוף למגמה הכללית שצריך לחקן את העיוותים.

י. ברנז:

עם כל הכבוד, אם ההיסל שצריך לשלם על מכוננית מ-1975 הוא 112 שקל שהם 75 דולר, ובעל המכוננית משלם באותה שנה 2500 דולר בעד אחזקת הרכב, איפה הפרופורציות?

י. ארידור:

החשובה היא שצריך להבדיל בין מס על הוצאה ובין מס על רכוש. אם אין לו כסף, הוא אינו עושה את ההוצאה ואינו משלם את המס. המס על הרכוש הוא מעוות.

היו"ר י. כהן:

הייתי רוצה לנסות לסכם את כל הדיעות שנשמעו. החוק נתקבל לשנה. חלק שילמו את ההיסל, חלק קבלו הודעות על תשלום ההיסל. נוצר עיוות שאנו רגישים לו, או חלק מאחזקת רגישים לו. מצד אחד שמענו שירד מחיר הרכב המסומס ב-7% ומצד שני ההיסל צמוד למדד, למרות שאנו יודעים שהשכר לא תמיד מדביק את האינפלציה. ההצעה שהועלתה היא ללכת לקראת שתי הדרגות הנמוכות. אני חושב.

שהפרות, חבר-הכנסת ויינשטיין, כאשר הצעת הקלה של 50% בהיטל. אני חושב שאם נחליט על הקלה של 25% נעשה צדק גם לגבי אלה שכבר שילמו את ההיטל.

אדוני הממונה על הכנסות המדינה, הוועדה בדיעה שיש להפחית את ההיטל על מכוניות ב-25% רק לשתי הדרגות הנמוכות מחודש אפריל.

י. ברוך:

אם זו מטאלה של ועדת הכספים, אביא אותה לפני שר האוצר.

א. ויינשטיין:

אם הממונה על הכנסות המדינה אומר שזה הסיכום, בבקשה נסכם.

אם הוא צריך ללכת לשר האוצר, למה נסכם?

ח. רמון:

לא השתתפתי בדיון, כי כבר התווכחתי עם מר ברוך ומר גביש

על הנושא בוועדה לענייני בקורת המדינה. מה שאני מבקש, שאנחנו נתאחד

על הקלה שנתאחד ובלבד שלא נשב אישור החקנות בעניין הפטור, כי כל עיכוב

כזה משיג את המטרה ההפוכה. מה אנחנו רוצים, שעל ג'יפ ימשיכו לשלם

פי חמשים? והם חייבים להוציא כל הזמן הודעות תשלום והם עושים זאת ברינה ובשמחה.

ד. תיכון:

אני חושב שזה מסגה לתח הקלה של 25% על המכוניות בשתי הדרגות

הנמוכות, כי אלו הן מכוניות שניות ושלישיות במטפחה.

היו"ר י. כהן:

הצעתי הצעה מינימליסטית כדי שלא לעכב את העניין - מ-1 באפריל

על שתי הדרגות הנמוכות תינתן הקלה של 25%.

א. ויינשטיין:

בהודעות התשלום היוצאות ב-1 במרס, על שתי הדרגות הנמוכות,

תינתן הקלה של 25%.

י. ברוך:

הכוונה היא לדרגות הבאות:

רכב עד 844 סמ"ק משנת ייצור 1977 ו-1978;

רכב מ-845 סמ"ק עד 1000 סמ"ק משנת ייצור 1975 ו-1976

רכב מ-1001 עד 1300 סמ"ק משנת ייצור 1974 ו-1975

רכב מ-1301 עד 1760 סמ"ק משנת ייצור 1973 ו-1974

ורכב מ-1761 עד 2000 סמ"ק משנת ייצור 1972 ו-1973

על הרכב הזה יופחת ההיטל ב-25% מהמשלוח הבא של הודעות התשלום.

יכול להיות שזה יתפורס מ-1 במרס או מ-1 באפריל.

היו"ר י. כהן:

אם זה מקובל גם על הממונה על הכנסות המדינה, אני שמח.

ז. אמיר:

יש אי-הצדקה בכך שמי שרכש רכב ב-1985 ישלם את ההיטל שנה אחרי שרכש את הרכב. ההיטל מסתיים ב-1 ביולי 1986?
י. ברוך:

לא. מה שהוטל ב-1 באוגוסט 1985 נמשך עד סוף יולי 1986. זה לגבי רכבים שהיו. מי שרכש רכב חדש, לגביו זה נמשך 12 חודש.

היו"ר י. כהן:

אני שמח שכיוונתי לדעת גדולים והצעתי נחקבלה.

ס. אלחנני:

אני מבקשת הנחיה מהוועדה, כי אני אצטרך להשיב כל האזרחים שכבר שילמו את ההיטל ויפנו אלי.

היו"ר י. כהן:

אמרנו, שערכו של הרכב המטומש ירד.

ד. תיכון:

זו שאלה רצינית. אני אדאג שיוחזר לכולם. אם עושים צדק, צריך לעשות צדק עם כולם.

אני רוצה לשאול את היועץ המשפטי לוועדה:

האם אנו בכלל רשאים לקבל החלטה על הקלה כזאת בהיטל, ואם כן - האם זה יכול להעשות בדרך של חקיקה מסנית?

א. דמביץ:

מותר לתת פטור.

ח. רמון:

מותר לטר האוצר להחליט.

א. ויינשטיין:

אני דברתי עם שר האוצר, והוא אמר שהוא פתוח לכל הצעה הוגנת.

י. גביש:

סעיף 22(ב) לחוק אומר: "שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים, לפטור מההיטל כולו או חלקו סוגי חייבים או סוגי נכסים."

י. ברוך:

אני חושש מתגובה צבורית.

א. ויינשטיין:

התגובה הצבורית היא ענינה של הוועדה. העלה מחר מס נסיעות, מי שיסע מחר, ישלם יותר ממי שנסע אתמול.

היו"ר י. כהן:

עם כל הכבוד, איננו מתרגשים מתגובות. אני חשבתי שקרו שני דברים המצדיקים הקלה זו: האחד - היתה אינפלציה וההיטל צמוד למדד, אך בעלי הרכב לא קבלו שכר צמוד. וקרה דבר נוסף, שערך המכונניות ירד.

י. ברוך:

אלה אינם נימוקים טובים להסברה. הנימוק צריך להיות - רכבים

בני 10 שנים ערכם ירד יותר מרכבים אחרים.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה אח ההצעה כי על רכב בשתי הדרגות הנמוכות - כפי שפורטו על-ידי הממונה על הכנסות המדינה - תינתן הקלה של 25% בהיטל רכוש על מכוניות מ-1 במרס 1986.

ה צ ב ע ה

ההצעה כי על רכב בשתי הדרגות הנמוכות - כפי שפורטו על-ידי הממונה על הכנסות המדינה - תינתן הקלה של 25% בהיטל רכוש על רכב, החל ממסלוח הודעת התשלום הבאה, ב-1 במרס

נמנעו חברי-הכנסת ז'. אמיר וד. תיכון

י. ברוך:

אני צריך לקבל את אישורו של שר האוצר.

א. ויינשטיין:

מדוע? הועדה כבר החליטה.

י. ארידור:

אני רוצה להסביר את הצד המשפטי. כתוב בחוק ששר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים, לפטור מההיטל כולו או חלקו. הפרוצדורה היא כזאת: בדרך כלל קודמת לתהליך האישור של הוועדה בקשה בכתב של שר האוצר. אבל אפשרי התהליך שקודם הוועדה מחליטה לאשר ואחר-כך שר האוצר חותם. הוא יכול לסרב לחתום אפילו לאחר אישור הוועדה. נניח שהוועדה אשרה תקנות ושר האוצר שינה דעתו והחליט לסרב לחתום עליהן, התקנות לא היכנסנה לתוקפן. מה שקרה עכשו הוא שמיצינו את העניין של אישור ועדת הכספים.

לא מיצינו את העניין של חתימת שר האוצר. אם שר האוצר יחליט לחתום, יש לו אישור הוועדה. אם יחליט לא לחתום, יחליט, הועדה נחנה לו אישור.

ת. רמון:

אני מסכים לניתוח של חבר-הכנסת ארידור, אבל הסדר הוא הפוך, כי על-פי הסדר שאמר חבר-הכנסת ארידור, יכולה הוועדה להחליט על 10 פטורים ולהגיש לשר האוצר. תקנות על הקלה ב-25% לא הוגשו לנו על-ידי שר האוצר. בא חבר-הכנסת ויינשטיין והציעה הקלה זו והוועדה קבלה את ההצעה. אני אינני מקבל שזה הנהל.

י. ארידור:

זה איננו הנהל, אבל זה חוקי.

ת. רמון:

הכל חוקי. מה שחשוב הוא שבעניין זה אנו מעבירים לשר התקנות כפי שהוא הניח על שולחן הוועדה, לאחר שנאשר אותן, ועוד החלטה של הוועדה על ההקלה, והשר צריך לתת שתי חתימות. אבל לשר יש אופציה לחתום על התקנות ולא לחתום על החלטת הוועדה על ההקלה, כי אני לא מסכים שיאמר, שאם לא יחתום על החלטת הוועדה, לא יחתום גם על התקנות. אני מבקש שזו תהיה עמדת הוועדה.

יש לי שאלה ליועץ המשפטי של הוועדה: בחקנות שהניח שר האוצר על שולחן הוועדה מדובר על היטל רכוש על רכב פרטי משנת 1986. הוועדה אומרת לשר האוצר: אתה מדבר על 1986, אנחנו מדברים על רכב מהשנים 1973-1974 ומחליטים כי תינתן הקלה לרכב זה. האם החלטה זו של הוועדה והחקנות שהוגשו על-ידי שר האוצר, אפשר לראותן כמקשה אחת? האם מבחינת הפרוצדורה זה נייר אחד, ששר האוצר יכול לחתום עליו או לא?

ד. תיכון:

אני מבקש שהיועץ המשפטי לוועדה יבהיר, האם יש זכות לשר האוצר להגיד: לפני שאתם מאשרים הקלה, אני רוצה לחשוב על כך?

א. דמביץ:

השאלה אם זה מסמך אחד או שנים, היא פחות משמעותית מאשר השאלה, האם הוועדה מתנה אישור החקנות בכך שההצעה שלה תתקבל. היא יכולה לומר: אדוני השר, הצעת לנו לאשר דבר זה, אנו מאשרים בתנאי שמה שאנו רוצים יכנס לתוכו.

הוועדה יכולה לומר: אנו מאשרים מה שאתה רוצה, ואנו ממליצים על עוד דבר, בין במסגרת מסמך החקנות ובין במסגרת אחרת.

הוועדה צריכה להחליט פה ועכשו אם המלצתה תנאי לאישור החקנות

או לא.

היו"ר י. כהן:

אני חושב שהוועדה עושה טוב כאשר אינה מחזיקה דבר אחד כבן-ערוכה כדי להשיג דבר אחר.

ד. תיכון:

אני רוצה להבין את המצב נכון לעכשו: ההצבעה שנערכה נחשבת?

היו"ר י. כהן:

כן.

ד. תיכון:

אני מציע שהקלה שהחלטנו לתת החל מתאריך מסויים, תחול מיום תחילתו של חוק היטל הרכוש.

היו"ר י. כהן:

לא הצבענו על כך.

ח. רמון:

אדוני היושב ראש, יש לפנינו החקנות שהוגשו על-ידי שר האוצר, ועליו אנו צריכים להצביע בעד ונגד, יש הצעה: על הקלה שהוועדה תובעת משר האוצר לאמץ אותה ויש הצעה של חבר-הכנסת תיכון.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה הצעתו של חבר-הכנסת ד. תיכון.

ה צ ב ע ה

בעד הצעתו של חבר-הכנסת ד. תיכון - 2

נגד - רוב

הצעתו של חבר-הכנסת ד. תיכון לא נתקבלה

י. כהן:

ההצבעה הקודמת על הצעתי היחה החלטה של הוועדה ולא המלצה.
כפי שאמרתי, שר האוצר אמר לי שאם תהיה החלטה הוגנת של הוועדה
הוא יקבל אותה.

י. ברוך:

אני מבקש להודיע שאני אמליץ על הצעה זו לפני שר האוצר ובלבד
שלא יחזור המחזה שהיה פה בזמן שלא הייתי בארץ על נושא אחר, שעליו נתקבלה
החלטה פה אחד, ולא חשוב אם היו נוכחים 14 חברי הכנסת או 4 חברי הכנסת,
ולאחר מכן ההחלטה הותקפה באמצעי התקשורת במסמכים ובטבלאות שנתקבלו
בוועדת הכספים.

אמרנו מלכתחילה שכל הרצון ללכת לקראת הצעתו של חבר-הכנסת ויינסטיין
הוא מפני שיש רצון בציבור ויש פניות. אם עיוות אחד צריך לגרום לעיוות
אחר, אם בגלל הקלה זו "יעלו" עלינו - וקבלתי הבטחה מהכלכלנית של הוועדה,
סמדר אלחנני, ש"עוד איך היא תעזור בהסברה זו - - -

ס. אלחנני:

אינני מקבלת זאת.

ח. רמון:

אתה יכול - אף אחד אינו מכריח אותך - לקחת דברייך חזרה. יש
ועדת הכספים ויש הממשלה וכל אחד יפעל לפי הבנתו. ואם יהיה חבר הכנסת
שיבקש עזרתה של כלכלנית הוועדה בהתקפה על התיקון הזה, הכלכלנית תהיה
חייבת להנשיט לו עזרה. אם שניים מחברי הוועדה הצביעו בעד מתן ההקלה
טרוראקטיבית, הם זכאים לפנות ולבקש סיוע מכלכלנית הוועדה.

א. ויינסטיין:

אני יכול להביא לך עשרות מקרים שיצאו הודעות ממשרד האוצר,
גם בתקופתך, על הטלת מס או היטל ואנשים באו וטענו שהם הזמינו מכוניות
או דבר אחד שנמצא בצנרת.
הוועדה קבלה את החלטתה החל מהיום.

י. ברוך:

אני מקבל זאת.

א. ויינסטיין:

אתה אמרת: אני מוכן להמליץ לפני שר האוצר בתנאי. איך אפשר
להחנות?

י. ברוך:

אני מוכן להחליף את המלה "בתנאי" במלה "בבקשה".

היו"ר י. כהן:

ועתה נדון בתקנות שהניח על שולחנו שר האוצר:
תקנות היטל על רכוש (הוראת טעה) (פטור מהיטל), התשמ"ו-1985.

י. גביש:

תקנות אלו נדונו בישיבת הוועדה ביום ה' בחל-אביב, ובישיבה זו
הסברנו את התקנות. באופן כללי מדובר בפטורים, חלק מהם פטור לגופים
או רכב המשמש בעבודה ולכן צריך להטיל עליו היטל כמו על ציוד; פטור
למוסדות ללא כוונת רווח, או מוסדות שנתנו את המבנים שלהם למוסדות

י. גביש

ללא כוונת רווח. פטור אחר הוא לתאגיד שכל עיסוקו הוא אספקת מים. ועוד פטור לחברה הלאומית לאספקת פחם, שמלאי הפחם שלה הוא לא משיקולים כלכליים אלא משיקולים אסטרטגיים.

בסעיף הראשון של התקנות מדובר על פטור לרשות מקומית ולאגודה קהילתית באזור, שהיא אגודה ביהודה ובטומרון ובעזה, שעדיין לא קבלה מעמד של רשות מקומית.

י. ארידור:

מה ההבדל בין פטור זה ובין פטור משרד הבטחון על ציוד שהוא מקבל מארצות-הברית. אתה בא ואומר: אם לא יחנו פטור לרשות מקומית, יצטרכו להוסיף את הפקום הזה לתקציב. לגבי משרד הבטחון אתה אומר: אני לא אקח ממנו ולא אוסיף בתקציב. מה ההבדל העקרוני?

י. גביש:

ההבדל העקרוני הוא, שפטור רגיל ממס ערך מוסף נמשך כל השנים.

ד. תיכונ:

נניח שאני בעל חברה המפנה אשפה במועצה המקומית יבנה, לי לא מגיע פטור? נניח שאני חברת מבני תעשיה, לי לא מגיע פטור?

י. גביש:

לא.

א. שלום:

מדוע ישוב ביהודה ושומרון יהנה מפטור וישוב בגבולות הקו הירוק

לא יהנה?

י. גביש:

לגבי אזור, לפי הפרשנות שקבלנו, בהגדרת רשות מקומית מופיע "לרבות אגודה שיתופית". לכן אין בעייה, האגודות השיחופיות בהתיישבות על-פי פרשנות זו נכללות וכך גם ננהג.

נ. גמליאלי:

לפי ההגדרה בפקודת מס הכנסה, אגודה שיתופית ברגע שהיא ממלאת תפקיד של רשות מקומית, נכללת. הבעייה שלנו היא לגבי אגודה שיתופית שעובר זמן מרגע שהיא מוקמת עד שהיא הופכת לרשות מקומית. ולאן נאמר שינחן פטור רק למבנים וציוד של רשות מקומית. אנו מבקשים להחיל את הפטור על ציוד ומבנה של אגודה שיתופית בהקמה. לגבי אגודות קהילתיות הפטור הוא רק לציוד ולא למבנים.

ש. שביד:

יש השלמה בתקנה האחרונה.

היו"ר י. כהן:

מה לגבי רשות בהקמה?

ח. רמון:

אולי בחקנה 1 במקום "המשמש" נכתוב: המשמש או ישמש? אני הולך לבנות בית לאגודה - - -

ש. שביד:

כרגע זה אינו נכס שחל עליו ההיטל.

ח. רמון:

הבית גמור, עוד אין משמשים בו.

י. גביש:

אפשר לכתוב בתקנה 1: משמש במישרין או שכל יעודו מבחינת המהות אין בינינו מחלוקת.

ש. שביד:

לגבי בנינים המצב הקובע הוא המצב שהיה ב-1 באפריל 1985.
ב-1 באפריל 1985 כל יעודו היה לשמש?

ח. רמון:

כן.

ש. שביד:

איך אתה יכול לדעת?

ח. רמון:

אני יכול לדעת, כי מלכתחילה הוחלט שהוא ייבנה. היה בנין

שהיה צריך לשמש את המועצה המקומית ולא שימש ב-1 באפריל, אבל הוא ישמש כעבור חודש.

היו"ר י. כהן:

אולי הוא נכתוב: "וישמש בפועל עד סוף השנה? הרי כל ההיטל הוא

לשנה אחת.

ב. מקלר:

אם ישמש אך ורק למטרה האמורה.

ש. שביד:

בתוך כמה זמן?

י. ארידור:

אפשר לכתוב שכל יעודו ב-1 באפריל היה כך וכך וזה המצב גם ביום התקנת התקנות. בצורה כזאת עונים על מה שהיה ב-1 באפריל וגם יודעים שיעודו לא הוסב. אלה שני תנאים מצטברים.

היו"ר י. כהן:

מר גביש, זה מקובל עליך?

י. גביש:

מקובל.

היו"ר י. כהן:

אנו מסכמים שבסעיף 1 לתקנות אחרי המלים "המשמש במישרין" יתוסף:

או שכל יעודו ב-1.4.85 היה ועדיין

י. גביש:

לגבי קבלן העוסק באיסוף אשפה במועצות מקומיות, הקבלן הוא חברה

רווחית ואין הבדל בינו ובין קבלן אחר.

י. ארידור:

יש הבדל, כי הוא יצטרך לגלגל את המחיר על הרשות המקומיות, ואז

יש הפליה בין מעוצה למועצה.

י. גביש:

לבי מבני תעשייה, אנו פוטרים מוסדות הפטורים ממס הכנסה.

ד. תיכון:

ואתה מעמיס את ההיטל על תקציב המדינה. חברת מבני תעשייה היא חברה ממסלחית.

י. גביש:

לממסלה יש הרבה חברות ממסלחיות.

ד. תיכון:

אתה פוטר אותן לאט לאט.

ח. רמון:

אתם טעיתם כאשר הצעתם פטור לחברות הדלק, ואתם טועים עכשו בהצעה לתת פטור לחברת הפחם. אין לכך כל הצדקה. היטל זה צריך לרדת על-ידי התייעלות של החברה. לכן גם חברת הפחם, שיש לי ספק בנחיצותה, אין לפטור מההיטל. אם יש הגיון לפטור את חברת הפחם, יש הגיון לפטור את חברת כימיקלים לישראל. לכן אני מבקש שתקנה זו תוצבע בנפרד.

ד. תיכון:

כל יוצא מן הכלל מוליד עוד יוצא מן הכלל. מדחרגנו פעם אחת, נוסיף לחרוג בעשרות מקרים. המקרה של חברת הפחם אינו שונה מהמקרה של חברת מבני תעשייה.

היו"ר י. כהן:

בחברת הפחם יש מלאי חירום.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה שלא לפטור מההיטל את חברת הפחם.

ה צ ב ה

בעד ההצעה שלא לפטור מההיטל את חברת הפחם - 5

בעד ההצעה לפטור את חברת הפחם מההיטל - 2

ההצעה שלא לפטור את חברת הפחם מההיטל נחקבלה

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה תקנות היטל על רכוש (הוראת שעה) (פטור מהיטל ושינוי התוספת), החשמ"ו-1985, בתקיונים שנחקבלו.

ה צ ב ה

תקנות היטל על רכוש (הוראת שעה) (פטור מהיטל ושינוי התוספת), החשמ"ו-1985, בתקיונים שנחקבלו - א ו ש ר ו

כללים לעידוד השקעות הון בחקלאות (חישוב הכנסה חייבת במפעל חקלאי מאושר)

(מכתבו של שר האוצר מיום כ"ב בכסלו החשמ"ו-5.12.85)

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום:

כללים לעידוד השקעות הון בחקלאות (חישוב הכנסה חייבת במפעל

חקלאי מאושר).

דברי הסבר חביא הגב' דר-זיו.

מ. דר-זיו:

בסעיף 2(ב), במקום המלים "נוכח פקיד השומה", אנו מציעים כי יבוא: "הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה".

היו"ר י. כהן:

תיקון זה מוצע על-פי בקשת חברי הוועדה. הכוונה היא שכל ענף יחושב בנפרד ולא יהיה ממוצע משוקלל.

אני מעמיד להצבעה כללים לעידוד השקעות הון בחקלאות (חישוב הכנסה חייבת במפעל חקלאי מאושר) בתיקון שהוצע בסעיף 2(ב).

ה צ ב ע ה

כללים לעידוד השקעות הון בחקלאות (חישוב הכנסה חייבת במפעל חקלאי מאושר), התשמ"ו-1985 בתיקון שנתקבל לסעיף 2(ב) א ו ש ו ר ו

הצעות לסדר-היום

היו"ר י. כהן:

הצעה לסדר-היום לחבר-הכנסת עובדיה עלי.

ע. עלי:

מפעל תדירן בעפולה הוא מפעל מאושר והוא חלק מהתשלובת של תדירן. כתוצאה מצמצום ההזמנות של משרד הבטחון המפעל עומד להסגר על 160 עובדיו. בעמק יש היום אבטלה עמוקה ויש לכך השלכות חמורות. לפי מה ששמעתי מפי מנכ"ל תדירן, מדובר גם בפיתורי עובדים במפעל לאלקטרוניקה. אנחנו רואים זאת בדאגה רבה. לכן אני מבקש שועדת הכספים תחן דעתה איך למנוע סגירת המפעל.

כאשר מצמצמים את תקציב הבטחון, יש לרך השלכות על מפעלים.

ובאזור שלנו נפגע גם מפעל "סולתם". ורבים מעובדי "סולתם" הם חושבי עפולה. מדובר בסך הכל בפיתורי מאות עובדים.

אני מבקש שניתן דעתנו על הבעייה של תדירן בעפולה ונראה איך למנוע את סגירת המפעל. אני מציע שנקיים דיון דחוף ונזמין לדיון זה

את שר התעשייה והמסחר. יש הרבה מפעלים שבגלל האינפלציה הכבושה, הקפאת שער הדולר וצמצום תקציב הבטחון עלולים להסגר. בעניין זה אני מבקש את הסיוע שלכם כחברי ועדת הכספים. לדעתי, האשמה איננה בחידרן אלא בממשלה ובמדיניותה.

לכן אני מבקש שנקיים דיון דחוף עם שר התעשייה והמסחר על מצב התעשייה, כי אנו עלולים להמצא במצב, שהניתוח יצליח והחולה ימות. והשאלה היא, לאן אנו מצילים את המסק.

היו"ר י. כהן:

באשר למפעל תדירן בעפולה, אני רוצה להזכיר שנהגנו לגבי תדירן

לפנים משורה הדין כאשר העבירה את המפעל לעפולה. החברה קבלה אז הטבות מפליגות.

ח. רמון:

היא קבלה את ההטבות למפעל השני של המזגנים, שלא עומד להסגר.

היו"ר י. כהן:

היא קבלה את ההטבות לגבי המפעל כולו.

כיוון שועדת הכספים היתה מעורבת בנושא וכיוון שטורר מסבר בענף האלקטרוניקה, נקיים דיון בנושא.

ח. רמון:

אני מבקש שנקיים דיון ספציפי על ענף האלקטרוניקה, כפי שקיימנו דיון על ענף הבנייה.

היו"ר י. כהן:

ההצעה מתקבלת, ונעשה זאת בהקדם.

צו עידוד החסכון (פטור ממס הכנסה) אמיסיה של כור הנפקות בע"מ
(מכתבו של שר האוצר מיום כ"ב בכסלו התשמ"ו-31.12.85)

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום:

צו לעידוד החסכון (פטור ממס הכנסה) אמיסיה של כור הנפקות בע"מ.

א. קרשנר:

שר האוצר מודיע על הגדלת סכום האמיסיה: 22,5 מליון דולר במקום 15 מליון דולר.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה צו זה.

ה צ ב ע ה
צו עידוד החסכון (פטור ממס הכנסה) אמיסיה של
כור הנפקות בע"מ - א ו ש ר

קביעת מוסדות לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה
(מכתבו של שר האוצר מיום ה' בטבת התשמ"ו-17.12.85)

היו"ר י. כהן:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום:

קביעת מוסדות לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה.

א. קרשנר:

שר האוצר מבקש לאשר 13 מוסדות המפורטים בבקשה כמוסדות לענין

סעיף 46 לפקודת מס הכנסה.

היו"ר י. כהן:

אני מעמיד להצבעה אישור המוסדות כמפורט במכתבו של שר האוצר
כמוסדות לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה.

ה צ ב ע ה

המוסדות כמפורט במכתבו של שר האוצר אושרו כמוסדות לענין
סעיף 46 לפקודת מס הכנסה
חבר-הכנסת חיים רמון נמנע

היו"ר י. כהן:

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.45